

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 30 augustus 2012

MEDITATIE

De tijd uitkopen

Onze tekstwoorden vinden we in het meer praktische gedeelte van de brief van de apostel Paulus aan de gemeente van Efeze. In het eerste gedeelte van de brief heeft de apostel de rijkdommen van het Evangelie uitgestald. Hierin spreekt hij zelfs over de zegeling met de heilige Geest der belofte.

Het woord "uitkopen" doet ook denken aan een marktplaats. In Efeze kwamen de kooplieden naar de markt om daar hun waren te verkopen. Anderen kwamen er juist naar toe om te kopen. Wil men het voordeel van een markt hebben, dan is het zaak om op te letten en op het juiste moment te kopen. Sommige huisvrouwen hebben hierin grote vaardigheid. Over de markt slenteren geeft alleen voldoening aan onze nieuwsgierigheid, maar geeft verder geen nut. De mens moet een tijdhandelaar zijn.

De tijd uitkopen, dewijl de dagen boos zijn.

Efeze 5:16

Zoals koopwaar verhandeld moet worden, zo mag ook de tijd niet verloren gaan. Voor vele handelingen heeft de mens tijd nodig. Zijn zwakke lichaam moet onderhouden worden door eten en drinken, door te werken en te rusten. Verder is er veel tijd nodig voor onze dagelijkse bezigheden. Wat blijft er dan weinig tijd over voor ons geestelijk leven, als alleen al nagegaan wordt hoeveel tijd er verslapen wordt.

Uitkopen betekent dat we van de tijd van werken, slapen, eten en drinken wat af moeten nemen om die tot onze zaligheid te besteden. De discipelen gaan spijze kopen, maar Jezus is bezig met de Samaritaanse vrouw bij de Jakobsfontein (Joh. 4). David zoekt God in de dageraad (Ps. 63) en te middernacht staat hij op om God te loven (Ps. 119). De tijd is verder maar kort. De tijd vliegt voorbij. Velen sterven in de kinderjaren. Anderen in de jeugd. Weinigen bereiken de leeftijd der sterken. Geen enkele zekerheid is er dat een mens morgen nog leeft. Hoeveel oorzaken en middelen zijn er niet waardoor een mens kan sterven. De tijd staat nooit stil. We brengen onze jaren door als een gedachte. Het is als een bloem des velds die 's morgens bloeit maar 's avonds wordt afgesneden.

Hebben we in de afgelopen vakantietijd de tijd uitgekocht? Hebben we onze zaligheid met vrezende en beven

gewerkt? Deelgekregen aan de verdiensten van Christus? Zijn we met God verzoend geworden? Hebben we het werk van de duivel tegengestaan? Het hoofd geboden aan satan? Zwarte en moeilijke zaken die in een korte tijd gedaan moeten worden! Of was er juist in de vakantietijd nog minder tijd voor "uitkopen"? Waren het de zon, de pretparken, onze lichamen die zoveel tijd in beslag namen dat er voor God en Zijn dienst en onze zaligheid geen tijd meer overbleef? Ja, waren er wellicht zondagen bij waar Gods Woord niet eens beluisterd werd of beluisterd kon worden vanwege de keuze van onze vakantieplaats?

Als de marktdag voorbij is ruimt de koopman zijn waren op. Dan wordt de standplaats leeg achtergelaten en kan er niet meer gekocht worden. In het natuurlijke leven is het zo dat velen juist bij het sluiten van de markt nog zaken willen doen. In het geestelijke leven ligt dit niet anders. Op het allerlaatste moment wil een mens nog bekeerd worden. Dan heeft hij zijn beste tijd aan de wereld en de zonde gegeven en wil hij naar de hemel als de beste tijd voorbij is.

Jozefs broeders gingen naar Egypte toen er koren te koop was. God moet gezocht worden als Hij te vinden is. Als Christus aan de deur staat moet er opengedaan worden. Doen wij dit ook? Ik vrees dat velen slapen met een geest des diepen slaaps. Ze laten de marktdag voorbij gaan zonder dat er waren zijn gekocht. God geeft ze over aan hun eigen begeerlijkheden. Hij trekt Zijn hand ervan af en hun consciëntie wordt toegeschroeid. De zonde is een kanker die voorteeft, maar ze wordt niet meer gevoeld en zo wordt een mens overgegeven tot de dag des oordeels. Als een os voorbereid voor de dag der slachting.

De wijze en de dwaze maagden zijn tot voorbeeld. De wijze maagden hadden de tijd uitgekocht, de dwaze maagden niet. Allen hadden wel lampen, maar het ging om de olie. De bruid uit het Hooglied lag op haar bed. Toen de bruidegom aan de deur stond was ze te lui om op te staan.

Inhoud

- 1 De tijd uitkopen
- 2 Hoe nu verder?
Voor onze jong volwassenen
- 3 Een psalm, een lied: Psalm 100 (34)
- 4 Van overzee:
Een zomerconferentie
- 5 Even maar
- 6 Relatie wedergeboorte en geloof (4)
- 7 Een zwerver vroeg naar Huis (2)
- 8 Een leerzaam voorwoord
- 10 Boekennieuws
- 11 Kerknieuws
- 11 Berichten
- 12 Kerkdiensten

Velen brengen de tijd door als een Epicureër die een dienaar was van de buik en de wellusten. Anderen zijn als een gierigaard bezig om wat goud bijeen te verzamelen. Weer anderen zijn als de mensen op de Areopagus die bij elkaar kwamen om wat nieuws te zeggen of te horen. Uren kunnen we aan tafel zitten met eten of op een bruiloft zijn. Een uur naar een preek luisteren is soms al teveel. Een kwartier bidden kan er niet af. Dan is het ook nog de vraag hoe we dan bidden.

Onze dagen zijn net als in Efeze boos. Het economische leven in Efeze bloeide. De godsdienst en de handel hadden een verbond met elkaar gesloten in de Diana-verering. De godsdienst verschaftte in Efeze verschillende tastbare voordelen. Een zelfvoldaan en vrolijk leven, maar innerlijk arm en leeg, werd geleid. Hoevelen onder ons leiden ook niet zo'n leven?

Geliefde lezer(es). Dat we eens wijs zouden worden en bedenken wat tot onze vrede dienende is. Hebben we de tijd verwaarloosd, begin dan nu met de tijd uit te kopen. Na deze tijd

zal er geen tijd meer zijn. Onze jonge mensen mochten de tijd uitkopen in de dagen hunner jongelingschap eer dat de kwade dagen komen. Deze kwade dagen zijn er eerder als we denken. Vandaag kan het de laatste dag, de laatste reis zijn dat God ons nodigt. Dat we niet zouden zijn als de rijke dwaas met zijn nog te bouwen schuren.

Gods levendgemaakte Kerk geldt in het bijzonder dat ze de tijd hebben uit te kopen. Paulus richt zijn brief in het bijzonder aan hen. In de eerste liefdestijd werd de tijd uitgekocht. Tot in de nacht toe waren ze met het heil van hun onsterfelijke ziel bezig. Hoe ligt dat nu? Geldt al hetgeen hiervoor geschreven is over onze tijdsbesteding ook voor u? Dat de Heere ons de schuldbrief dan eens kwam uitreiken en die ware honger en dorst weer eens werd geboren. Het is mijn hartelijke wens dat we met het vorenstaande tot onszelf zouden inkeren.

Rhnen,

ds. F. Mulder

ben voorgehouden. Tenminste... daar mag ik toch van uitgaan? Je ambtsdragers bidden voortdurend dat God je aan Zijn inzettingen zal verbinden, opdat je van ganser harte je bij de gemeente zult voegen. Opdat je een sierlijk gemeentelid zult mogen worden. En vooral dat je in deze weg een levend lid mag worden van Gods kerk. De voorgeslachten hebben gebeden voor het nageslacht dat de God van de geslachten van kind tot kind Zich zal ontfermen over het late nageslacht. Omdat Zijn naam is HEERE. De Verbondsgod, de God van het verleden is zeker Dezelfde als de God van het heden en Die van de toekomst. Of zet jij in dit opzicht een dikke streep onder de generaties? Ten koste van je ziel en jouw nageslacht, dat je nog niet eens hebt? Wat is breken met de waarheid waarin je bent opgevoed toch een ingrijpende breuk. Een pijnlijke ontworteling, die je je hele leven bijblijft, wat je ook mag (gaan) roepen en suggereren.

Schakel

Breek daarom die band met de God der geslachten en dezelfde waarheid der geslachten toch niet. Kijk, dáárover gaat het nu bij het beantwoorden van de vraag: zal ik naar de belijdeniscatechisatie gaan of niet? Het gaat om jouw hart, je toekomst en om jou als schakel tussen de generaties. In de overdracht van het WOORD der waarheid van kind tot kind, zoals de HEERE dat beloofd heeft te willen zegenen. Wonderlijk is het deze geestelijke eenheid in lijn der geslachten te mogen ervaren. Steeds meer eigenlijk, naar mate je ouder wordt. En dat niet slechts oppervlakkig aan de buitenkant, maar innerlijk en wezenlijk, in leer en leven. Met heel je zijn. Dát gun ik je zo. Daarom vraag ik je ernstig om over de vraag 'hoe nu verder?' stil en serieus na te denken. Met het gebed: Heere, wat wilt U dat ik doen zal? Wetend, dat 'niemand zich behoort op zichzelf te houden, ...maar dat zij allen schuldig zijn zichzelf bij de kerk te voegen en daarmee te verenigen'. (NGB 28) Wetend, dat je van

Hoe nu verder?

Voor onze jong volwassenen

Als jongvolwassene sta je regelmatig voor een bepaalde keuze, die je zelfstandig moet maken. Een keuze voor de korte termijn: koop ik dit nu of niet? Ook voor keuzes voor de langere termijn: ga ik deze cursus volgen of niet? Maar ook keuzes met gevolgen voor heel je leven en zelfs je sterven.

Een dergelijke keuze is: ga ik nu verder de catechisatie volgen? Je wordt ouder, je leeftijdsgroep op catechisatie wordt kleiner. Hoe nu verder? Nog een jaar naar de 'gewone' catechisatie? Dat kan natuurlijk altijd. Daar is niets mis mee. Je moet er innerlijk aan toe zijn. De belijdeniscatechisatie vraagt gemotiveerde inzet. Maar nu het andere: Of maar helemaal niet meer gaan? Een tijd van bezinning, wordt dat nog weleens genoemd. Meestal suggererend dat dit een tijdelijke zaak is. Terwijl in de praktijk blijkt dat dat meestal een eerste definitieve stap is van afstand nemen, de eigen gemeente uit. Of een stap in de richting van de 'ruimte' elders in leer en leven.

Nu?

Hopelijk weegt voor jou de vraag: zal ik nú - mede gezien mijn leeftijd - de belijdeniscatechisatie gaan volgen? Deze keuze vraagt namelijk voorbereiding, allereerst op je knieën. Een levenskeuze die bewust en weloverwogen gemaakt dient te worden, wil het geen teleurstelling worden voor jezelf en voor je omgeving. Het gaat immers wel om ernst en oprechtheid. Zodat je goed beseft: wat houdt belijdenis doen in? Voor het heden en de toekomst. Je ouders wensen niets liever dan dat je weloverwogen gaat in het spoor dat zij in alle gebrek je heb-

De keuze vraagt namelijk voorbereiding; allereerst op je knieën.

jezelf er nooit mee 'klaar' bent om geloofsbelijdenis af te leggen en je eed te houden. Maar ook wetend dat er geen andere weg is en dat de Heere het zo waard is. Daarom zuchtend om Zijn licht en waarheid, toch maar gaan... In het verkeer geldt: bij twijfel niet doen. Maar hier geldt: bij twijfel toch maar wél doen. Want de Heere kan de vragen oplossen, die nog open liggen. De Heere geeft wat jou ontbreekt. Zelfs mild en overvloedig, zoals jij van kinds af aan al gezongen hebt met Psalm 81. Daarom toch maar doen!

Keus van Ruth

Wat zou het groot zijn, dat er door Gods levendmakende genade een keus in je leven zou vallen net als bij Ruth: hoe onzeker ook, hoe buitenstaand ook, hoe rechteloos ook, hoe onkundig ook, toch gaan in Gods weg, wandelen met Gods volk. Dát is de weg, wandel in dezelve en ook jij zult rust vinden voor je ziel. Die wens ik je van harte toe.

Mag ik je anderzijds waarschuwen om toch vooral *niet* te breken? Wanneer je er nog niet 'uit' bent, blijf dan gewoon naar de catechisatie gaan. Blijf dan vragen om duidelijkheid en ernst in opvattingen en levensopbaring. Wie het om waarheid te doen is, wie het om duidelijkheid te doen is, die zal het gegeven worden. Dat leidt nooit áf van de Heere, Zijn dienst en genadetroon. Integendeel dat leidt er juist naar toe. Dat verbindt er des te meer aan. Niet breken dus, maar gáán in de weg van de onderwijzing vanuit het Woord. Opdat de tijd mag komen: 'onderhoudend de eenheid der Kerk, zich onderwerpende aan haar onderwijzing en tucht, de hals buigende onder het juk van Christus... zich te voegen tot deze vergadering' (NGB 28). Schijnbare vrijblijvendheid is gebondenheid aan de machten van leugen en duisternis. Vrijwillige en hartelijke binding aan de liefdedienst des Heeren geeft een vrede, die je in de wereld nergens zult vinden. Want buiten de Kerk is geen zaligheid. (NGB 28)

Aan het einde van de lijdenspsalm van de Zaligmaker staat: Het zaad zal Hem dienen, het zal de Heere aangeschreven worden tot in geslachten. Zij zullen aankomen en Zijn gerechtigheid verkondigen aan het volk, dat geboren wordt, omdat Hij het gedaan heeft' (Psalm 22:31 en 32). Onze hoop voor jou en de toekomst van de kerk is alleen op het werk van deze Immanuël gericht.

v. A.

EEN PSALM, EEN LIED

34

Psalm 100

'Weet dat de HEERE is God; Hij heeft ons gemaakt (en niet wij), Zijn volk en de schapen Zijner weide.'

Psalm 100:3

Psalm 100 is een lofpsalm. Sommigen denken dat deze Psalm gewoonlijk gezongen werd bij het brengen van het loffer. De ganse aarde wordt opgeroepen om de HEERE te dienen. De kanttekenaar verstaat hier onder de ganse aarde 'de gelovige kinderen Gods'. Dat het hier inderdaad om de Gemeente des Heeren gaat, blijkt uit het bovengenoemde vers.

De dichter belijdt dat de HEERE God is: 'Weet, dat de Heere is God'. De dichter is ervan harte van overtuigd. Weten wij dat ook? De verstandelijke wetenschap schiet hier tekort. Dat de HEERE God is, gaan we pas echt geloven als we Hem mogen leren kennen. Voor de dichter is licht gevallen over de eeuwigdurende deugden van Gods goedertierenheid en getrouwheid. Van nature blijven we afgodendienaars. Maar voor hen die deze God leren kennen worden de afgoden buitengesloten. De HEERE is God!

Hij heeft ons gemaakt. Hij is de Schepper, alle evolutieverhalen ten spijt. Gods kinderen hebben geen bewijzen nodig. Het geloof nu is een bewijs der zaken die men niet ziet. Om dit zo sterk mogelijk te benadrukken, voegt de dichter toe: 'en niet wij'. Ware Godskennis werkt veroetmoediging. Hoe durft de mens ook maar iets van zijn bestaan aan zichzelf toe te schrijven? Het is grote blindheid.

De dichter kent deze God ook als de Herschepper. De kanttekenaar schrijft: 'Versta dit alzo, dat Hij ons geschapen heeft in Christus Jezus, tot goede werken, waarin wij wandelen zouden' (Ef. 2:10). Deze dichter schrijft alles aan God toe. Ook van het werk der herschepping geldt: 'en niet wij'. Daar komt niets van de mens bij. Wat krijgen de woorden 'en niet wij' dan een diepte. Dat maakt de lofzang in de hemel uit. Het ware te wensen dat daar de ogen van vele godsdienstige mensen voor geopend werden. Alleen in die weg komt God aan Zijn eer.

De dichter behoort tot de 'schapen Zijner weide'. Het is niet te bevatten dat de HEERE Zich met gevallen mensen wil inlaten. 'Wij dwaalden allen als schapen en keerden ons een iegelijk naar onze eigen weg'. Als Christus niet als een Lam ter slachting was geleid, waren deze schapen voor eeuwig verloren. Maar door de Zoon van Zijn welbehagen vergadert de HEERE op aarde Zijn kudde. Die grote Herder heeft gezegd: 'Ik heb nog andere schapen, die van dezen stal niet zijn; deze moet Ik ook toebrengen; en zij zullen Mijn stem horen, en het zal worden één kudde en één Herder'.

*De HEER' is God; erkent dat Hij
Ons heeft gemaakt (en geenszins wij)
Tot schapen, die Hij voedt en weidt,
Een volk, tot Zijnen dienst bereid.*

Nunspeet, ds. A. Schot

Een zomerconferentie

Al gauw gaan ook hier de scholen weer beginnen. De zomer is dan weer voorbijgevlogen, zoals ons leven voorbijliegt als een schaduw en als een damp die zo door de wind wordt weggevaagd.

Voordat het schooljaar begint, wordt er ieder jaar een vergadering met de directeuren belegd. Ook is er om het andere jaar een 'teachersconference', waaraan leerkrachten van scholen in Canada, de Verenigde Staten, en zelfs van Nieuw-Zeeland deelnemen. Dit jaar waren er bijna 170 onderwijskrachten bijeen in Grand Rapids, waaronder een tiental Nederlandse gasten. Deze keer hoefde ik er dus niet ver voor te reizen om de conferentie bij te wonen. Reizen moeten we al genoeg.

Het onderwijs wordt hier niet door de overheid gesubsidieerd. Dat vraagt grote offers van de ouders en de gemeenten. Offers die ook in een tijd van een niet erg bloeiende economie toch moeten worden gebracht. Alleen de scholen in Lethbridge en Chilliwack in Canada krijgen wat overheidssteun. Leerkrachten moeten soms behoorlijk bijverdienen om rond te kunnen komen, omdat de salarissen niet hoog liggen. En als hun kinderen de school bezoeken, is er ook voor hen een flink bedrag schoolgeld.

De financiële steun, ook van de zustergemeenten overzee, is daarom

heel erg welkom.

En al zijn Amerikaanse huizen soms behoorlijk ruim en de auto's nogal aan de maat, vooral jonge gezinnen hebben moeite genoeg de eindjes aan elkaar te knopen en de offers voor het onderwijs op eigen scholen op te brengen.

Scholen

Als we het over de scholen voor basisen vervolgonderwijs hebben, moet u zich niet de mammoetscholen voorstellen die er in Nederland zijn: moderne gebouwen en faciliteiten met duizenden leerlingen.

De oudste school is de basisschool in Grand Rapids. Die is er al sinds 1908, toen het kerkverbandje hier nog maar heel klein was. Het was in de tijd dat ds. Pieneman hier diende. Ds. Beversluis, die toen nog maar kort geleden de oceaan was overgestoken om wat nu de gemeente Franklin Lakes is te dienen, heeft nog een schoolrede uitgesproken.

Heel veel jaren is het de enige eigen school in ons kerkverband geweest. Pas in de zeventiger jaren van de vorige eeuw zijn er meer eigen scholen ontstaan. Ds. Den Boer heeft daar zeker in verscheidene gevallen de stoot toe gegeven. Hij heeft enorm veel gedaan om hier onderwijs naar Schrift en belijdenis van de grond te krijgen. Zo werd er in 1975 een school in Norwich geopend. Maar ook Chilliwack en Franklin Lakes/Clifton kregen in

dat jaar hun eigen school. Gevolgd door Sheboygan in 1977, Kalamazoo in 1978 en de school in Monarch (Alberta) in 1979, een school die uitgaat van de drie gemeenten daar, namelijk Fort Macleod, Lethbridge en later Picture Butte. In Iowa werd in 1980 een school gestart, die uitging van Sioux Center en Rock Valley. In 1981 volgde de school in Corsica.

Een paar maanden na onze overkomst naar St. Catharines werd daar, in 1984, ook een nog kleine school begonnen. Ver weg, in Nieuw-Zeeland was men in 1978 al begonnen met eigen onderwijs. In Sunnyside kwam in 1998 een klein schooltje tot stand en zo werd, waar mogelijk, ook in kleine gemeenten geprobeerd de opgroeiende jeugd onderwijs te bieden dat overeenkwam met wat in kerk en hopelijk gezin geleerd werd.

In Grand Rapids werd een tweede school gesticht, nu voor het voortgezet onderwijs. Dat werd in Nieuw-Zeeland in 1984 gedaan, later in meer plaatsen.

Als ik naga dat zo'n kleine 250 leerkrachten, waarvan bijna 90 part-time, op deze scholen werkzaam mogen zijn, is een opkomst van zo'n 170 conferentiebezoekers toch wel hoog te noemen. Een teken dat zo'n week van toerusting en ontmoeting bijzonder wordt gewaardeerd.

De conferentie

Het was wel een bijzonder drukke tijd, die eerste week van augustus. Dat begon op maandagavond met een vergadering als deputaatschap, en op dinsdag de hele dag als deputaatschap met alle directeuren. Daarna was er een korte vergadering met een paar vertegenwoordigers van het Van Lodenstein-college, waarin gemeenschappelijke zorgen konden worden gedeeld. Dezelfde avond was er de gebruikelijke bidstond voor de conferentie, waarin ds. Zippro mocht voorgaan.

De conferentie zelf begon de volgende morgen. Omdat ds. Bazen verhinderd was, moest ik eerst de opening doen en daarna een lezing houden, zoals die voor iedere morgen gepland was. Donderdagmorgen sprak ds. A.T. Vergunst en op vrijdag een ouderling van de gemeente Beckwith. Verder waren er talloze andere onderwerpen, praktisch en leerzaam, in de verschillende klaslokalen.

Vrijdagmiddag werd de conferentie gesloten. Velen gingen naar huis, maar sommigen knoopten er nog een paar dagen aan vast om met beken-

Plymouth Christian High School.

den of familie in Michigan door te brengen.

De kerken en scholen hier zijn ver van elkaar verwijderd, en de gelegenheid anderen te ontmoeten wordt daardoor te meer op prijs gesteld. Hopelijk heeft het sommige harten wat verwarmd en nieuwe moed en lust gegeven het werk weer op te pakken. De Heere zegene het onderwijs dat we nog in vrijheid mogen geven, tot toerusting van onze jeugd in een tijd waarin er zoveel op hen afkomt. Hij geve gebed voor leerkrachten en leerlingen. Ook een plaats op Zijn leerschool, de school van vrije genade. Daar wordt lesgegeven door de hoogste Leraar, de grote Profeet, de Heere Jezus Christus. Onderwijs dat zo nodig, nuttig en Godverheerlijkend is.

Onderwijs

Toen de eigen scholen, ook in het oude vaderland, maar daar wat langer geleden, van de grond kwamen, was dat iets waar erg naar uitgezien was. De nood was ons opgelegd. En

die nood had op de knieën gebracht. De scholen werden uit Gods hand ontvangen als een antwoord op het gebed.

En als de kinderen op de gele schoolbus stapten zoals hier, of op de fiets gingen, of wellicht lopend zoals bij u, waren er die de knieën bogen. Dan werd de Heere aangelopen om Zijn zegen over dit onderwijs, maar ook om hulp en leiding, licht en getrouwheid voor hen die voor de klas stonden. Kortom, er waren er die geen grote offers konden brengen, maar die lastdragers waren, op de knieën. Lastdragers zijn ook nu zo nodig. De storm van secularisatie gaat over de westerse wereld. Die trekt ook door de muren van onze reformatorische bastions heen, en onze jeugd staat midden in die storm. Wie zal ze vasthouden en bewaren?

We zijn zo gewoon geraakt aan de voorrechten, ook wat onderwijs betreft, die we nog mogen hebben. Misschien niet lang meer. Waar zijn de worstelaars, voor kerk en school?

Wat is het onderwijs van de hemel toch nodig, in een tijd van vervlakking en wereldgelijkvormigheid. De muren van onze bastions mogen er dan nog degelijk uitzien, maar de uitholling van binnenuit gaat door. Nee, we gaan geen klaagzang aanheffen. Er is genoeg te klagen, over eigen zonde en schuld, over de gebrokenheid van de Kerk, en over de grauweheid die erop ligt, om onze schuld.

Onderwijs hebben we nodig. Geen beschouwing, maar praktijk. Onderwijs dat de mens vernedert, en Christus verheerlijkt. Onderwijs waarin je niet al wijzer, maar wel al dwazer in jezelf wordt. Onderwijs waarin Christus zo benodigd wordt en Zijn bediening heerlijk gemaakt.

Dan zul je niet verder kunnen komen dan: Leer ook mij toch Uwe wegen die Gij wilt dat ik zal gaan. Zo blijft er over een behoeftig en arm volk. Welzalig zijn ze die op Hem betrouwen.

Grand Rapids,

ds. C. Vogelaar

Even maar...

God is mijn hulp

Altijd maar je hand ophouden. Altijd maar gebrek en tekort. Dat valt niet mee. Niet weten hoe je van de ene dag in de andere moet komen. Liggen aan de poort - neen niet zo maar een deur - van iemand die daarentegen altijd baadt in weelde. En jij maar verlangen naar het afval en de kruimels, vergezeld van de honden. Eigenlijk zelf niet meer dan een hond. En dan ook nog zo veel met je lichaam te stellen: vol pijnlijke zweren. En zou het likken van de honden op die uiterst pijnlijke plekken echt verzachtend geweest zijn? Lazarus is zijn naam. Het komt nooit voor dat in een gelijkenis iemand een naam heeft. Maar in Lukas 16 wel. Lukas is de enige die dit opschrijft. Een samenvatting van heel dit bedelaarsleven: Lazarus heeft alleen maar kwaad in dit leven ontvangen. Weet u wat de naam 'Lazarus' eigenlijk betekent? Veelzeggend in deze omstandigheden: *God is mijn hulp*. En pijnlijk daartegenover zijn dagelijkse praktijk: elke

morgen weer bedelen, elke dag weer pijn. Niet weten, als de dag begint, hoe het vandaag moet. En dan 'God is mijn hulp'? Vloekt deze naam eigenlijk niet met deze dagelijkse levenswerkelijkheid? En wat een verschil met het leven daarbinnen die poort: elke dag genieten, weelde, eten, drinken, gekleed in de duurste kleren. Alleen maar leven voor het hier en nu. Rentmeester zijn? Kom, niet zo vroom. Mozes en de profeten wel in huis hebben, maar niet *horen*. Laat staan zich laten gezeggen. De naderende eeuwigheid? Dat zal toch wel meevallen, ik leef toch niet in uitspattende zonden? Een leven in totale *onafhankelijkheid* van God. Dát willen we eigenlijk allemaal wel...

De Meester in gelijkenissen houdt dit ons eerlijk voor: wie is er nu arm en wie rijk? *Onthullend* voor wie oren heeft. *Verhullend* voor wie doof is. Zou Lazarus zijn dagelijks leven niet liever anders gezien hebben? U kunt er zeker van zijn. Maar nu, in totale afhankelijkheid

van God, tot in de kleinste dingen van elke dag. En dan zo kruipend en karig. Moet dat nu zo? Dat begeert toch niemand? Het was echter de alleenwijze God, Die deze moeilijke weg nuttig en nodig keurde. Onbegrepen en schijnbaar hopeloos! Lazarus' weg was elke dag met doornen omtuind om hem totale *afhankelijkheid* te leren. Nu wordt hij vertroost in de eeuwige zaligheid: tegenover alleen maar kwaad in dit leven nu eeuwig alleen maar troost: alle tranen worden met een zachte doek uit de ogen gewist. Zou hij nu nóg willen, dat zijn leven anders was geweest? Er is nu eeuwigheidslicht gevallen op de rijke inhoud van de naam: God is mijn hulp. Hij verdenkt Gods weg nu nooit meer. Want het is echt wáár gebleken: de Heere *is* werkelijk zoals Hij heet, nu al en eeuwig. Krachtig bevonden een hulp in álle benauwdheden. De Held der hulp zegt het Zelf.

v. A.

Relatie wedergeboorte en geloof

In het vorige artikel hebben we gezien dat met het begrip "wedergeboorte" vooral bedoeld wordt het ontstaan en de wording van het nieuwe geestelijke leven, dat uit Christus is en gewerkt wordt door de Heilige Geest.

Nu zou het echter denkbaar zijn, dat wel de Nederlandse woorden "wederbaren" en "wedergeboorte" die gedachte aan het begin suggereren, maar dat dit niet - of in veel mindere mate - het geval is met de Griekse woorden, die in het Nieuwe Testament worden gebruikt en waarvan zij vertalingen zijn. Wie evenwel de betreffende plaatsen nagaat, zal ontdekken, dat de Griekse woorden deze betekenis zo mogelijk nog sterker kennen dan de Nederlandse. Zo betekent het woord 'γενναοο', dat in Johannes 1:13 en andere plaatsen voorkomt, zeer beslist: de aanvang van het geestelijke leven. Toegepast op de geboorte uit water en Geest kan het dus niet anders aanduiden dan het eerste begin van het nieuwe leven, dat de Heilige Geest in de uitverkorenen werkt.

Het is zelfs de vraag of door dit woord niet meer het verwekt worden dan het geboren worden wordt aangegeven. Een uitnemend kenner van het nieuwtestamentische Grieks als prof. dr. S. Greijdanus geeft in één van zijn laatste geschriften aan de vertaling 'verwekt worden' duidelijk de voorkeur. Ook echter wanneer wij ons aan onze Statenvertaling houden - 'geboren worden' - is het helder dat dit begrip op de aanvang en de oorsprong van het nieuwe leven der uit God geboren wijst.

Ten overvloede zij hier nogmaals op gewezen dat de Heilige Schrift overal zulk een principiële vernieuwing en levendmaking van het hart van de zondaar eist. Denk aan het woord van de profeet Ezechiël: 'Werpt van u weg al uw overtredingen waardoor gij overtreden hebt en maakt u een nieuw hart en een nieuwe geest; want waarom zoudt gij sterven, o huis Isra-

els?' Waarbij onze verantwoordelijkheid natuurlijk blijft. De Heere wil immers schenken wat Hij vraagt. De wedergeboorte in deze engere zin van het woord gaat dus aan het geloof vóóraf. Al wordt, zoals wij nog zullen zien, het geloof met de wedergeboorte in hetzelfde moment geschonken. Het geloof wordt mogelijk door een genadewerking Gods, die onwederstandelijk tot geloven roept en tot geloven brengt.

In de gelijkenis van de zaaier draagt alleen dát zaad vrucht, dat gevallen is in de goede aarde. Lydia gelooft omdat de Heilige Geest haar hart geopend heeft. De Joden, tot wie Stefanus spreekt, geloven niet, omdat zij onbesnedenen zijn van hart en oren. De Heere Jezus, zegt Johannes, heeft degenen, die Hem hebben aangenomen, macht gegeven om in Hem te geloven. Zij geloven en moeten geloven, omdat zij uit God geboren zijn.

**Welke niet uit den bloede,
noch uit den wil des vleses,
noch uit den wil des mans,
maar uit God geboren zijn.**

Joh. 1:13

Indien de lezing, die in Johannes 1:13 het meervoud heeft, juist is, - en daaraan mag op grond van het getuigenis van de overgrote meerderheid der beste handschriften niet worden getwijfeld -, is het onmogelijk van deze plaats een andere exegese te geven dan die van Calvijn. Hij leest hierin dat het geloof uit de wedergeboorte als uit een fontein voortvloeit. Zonder deze geboorte uit God zouden Zijn discipelen de Heere, evenals de wereld, niet gekend hebben, zouden zij behoord hebben tot de Zijnen, die Hem niet hebben aangenomen. Zonder wedergeboorte zal niemand het Koninkrijk Gods zien met het oog des geloofs.

Mag het begrip "wedergeboorte" dan toch ook gehandhaafd worden in het ruimere spraakgebruik om er de voortgaande vernieuwing mee aan te duiden? Lenen woorden als "boetvaardigheid", "bekering" en "heiligmaking" zich daartoe eigenlijk niet beter dan het woord "wedergeboorte"?

Het moet onmiddellijk worden toegestemd dat het woord "wedergeboorte" alleen niet in staat is om heel de voortgaande vernieuwing van de mens en de groei van het nieuwe leven te beschrijven. Wij zullen daarnaast zeker gebruik moeten maken van woorden als "bekering" en "heiligmaking". Naarmate de leer van de voortgaande vernieuwing breder en meer in bijzonderheden wordt ontwikkeld, zal dit gebruik ook meer frequent naast dat van het woord "wedergeboorte" optreden.

Dit betekent echter nog niet dat het daarom aanbeveling zou verdienen om het woord "wedergeboorte" bij deze voortgaande vernieuwing nu maar geheel te vermijden. Integendeel, er bestaan zeer grondige redenen om met de oude gereformeerden ook het ruimere begrip "wedergeboorte" te handhaven.

De eerste daarvan ligt hierin dat dit woord - sterker dan al de andere termen die gebezigd worden - nadruk legt op het feit dat ook de voortgaande vernieuwing van de principieel herschapen mens een genadewerk des Heiligen Geestes is, waarvoor de eer alleen toekomt aan God. In woorden als "boetvaardigheid" en "bekering" staat veel meer de activiteit op de voorgrond van de door God krachtadig geroepen en uit de geestelijke dood opgewekte mens.

Deze activiteit is stellig ook een feit, dat zich niet laat loochenen en waarmee steeds moet worden gerekend. Terecht zeggen de Dordtse Leerregels, nadat zij de wedergeboorte hebben beschreven: 'Alsdan wordt de wil, zijnde nu vernieuwd, niet alleen van God gedreven en bewogen, maar van God bewogen zijnde, werkt hij ook zelf. Waarom ook terecht gezegd wordt dat de mens door de genade, die hij ontvangen heeft, gelooft en zich bekeert'. D.L. 3 / 4, 12

De Schrift roept voortdurend op tot geloof en bekering. Zij houdt hun de heiligmaking als een dure roeping voor en spoort hen aan hun heiligmaking te voltooien in de vreze Gods.

Onder de algemene naam "wedergeboorte" moeten we dus alles samen-

vatten wat door God wordt gedaan tot vernieuwing van de Zijnen. Het eigenlijke werk der wedergeboorte laat zich in drie stadia verdelen: het begin, de ontwikkeling en de voltooiing van het nieuwe leven. De eerste is dus de principiële vernieuwing van het hart van de uitverkoren zondaar. Het tweede stadium begint onmiddellijk wanneer de eerste een feit is, en kan worden beschreven als voortgaande vernieuwing en heiligmaking

des levens. Het strekt zich uit over de gehele resterende duur van het menselijk leven, aansluitend op het eerste stadium. Het derde is het stadium van de voltooiing, die aanvangt met het afleggen van het lichaam der zonde in de tijdelijke dood, maar eerst geheel voleindigd wordt op de dag der opstanding.
(slot volgt)

Moerkapelle,

ds. H. Paul

een slokje water uit de waterbak onder de pomp, net naast de trap van de kerk. Daar maakte bijna iedereen gebruik van, gewoon allemaal met dezelfde lepel. Dat veroorzaakte een schrikreactie toen twee gemeenteleden van wie men wist dat ze kort tevoren die lepel nog hadden gebruikt, aan tuberculose overleden.

Er werd veel over de nieuwe predikant gepraat. Zijn preken waren welbestudeerd - dat mocht voor sommigen wel wat minder - en bewogen.

De kerkenraad vergaderde wekelijks en liet veel nieuwe leden toe. Het kerkgebouw moest al snel worden vergroot. Vervolgens werd in oktober 1907 grond naast de kerk gekocht. Daar werd een nieuw gebouw neergezet. Op de begane grond stalden de kerkgangers hun paarden. Op de eerste verdieping waren ruimten voor de catechisaties, en ook de ongehuwde dochters van ds. M. van der Spek woonden er. Tijdens de catechisaties hielpen mevrouw Pieneman en dienstbode Anna Helderop met het overhoren van de vragen.

Gesprekken in de pastorie

Ds. W.C. Lamain schreef later over die tijd: 'Toen ik pas in Grand Rapids kwam en verschillende oude mensen nog leefden die wijlen ds. Pieneman hadden meegemaakt, heb ik veel uit zijn leven horen vertellen. Eens kwam er een man bij hem op bezoek die zó bespraakt was dat hij drie uren in de pastorie zat te praten. Eindelijk zei ds. Pieneman tegen hem: Man, houd nu maar op, want met al je gepraat over de waarheid en over de bevinding, je blijft toch voor mijn borstrok zitten'.

Ds. Lamain hoorde echter nog meer: 'Verschillenden van Gods volk kwamen met hun familie over naar de gemeente, omdat die predikant de volle raad Gods mocht verkondigen en spreken naar het hart van Jeruzalem. Hart en huis stond open voor het volk van God. Niet zo ver van de pastorie was een fabriek waar verschillenden van het volk werkten. Het is wel gebeurd dat hij zulk een behoefte had om met dat volk te spreken over de gangen Gods, dat hij soms stond aan de straat waar dat volk voorbijkwam, en sommigen uitnodigde om met hen te eten. Hij kon niet zonder God leven. Het was zijn begeerte om met het volk te verkeren'.

Zegen op de prediking

De prediking werd tot zegen gesteld. Ds. Lamain schreef: 'Laatst heb ik in mijn gemeente nog gezien, dat als

2

Een zwerver vroeg naar Huis

Honderd jaar geleden overleed ds. C. Pieneman

De prediking van ds. C. Pieneman trok veel hoorders, zodat in de gemeenten die hij diende vaak de kerk moest worden uitgebreid. Er was niet alleen groei in de breedte, maar ook in de diepte. Ook de korte periode in Amerika was niet zonder zegen.

Het kerkverband van de Netherlands Reformed Congregations, dat op 8 januari 1877 was ontstaan, telde bij de komst van ds. Pieneman slechts drie gemeenten: Fremont, Grand Rapids en South Holland. Omdat ze geen predikant hadden, werd ds. Pieneman in februari 1906 door ouderling A. Merizon bevestigd.

In de periode van ds. Pieneman ontstonden er meer contacten: in 1907 sloot Paterson-Haledon Avenue zich

bij het kerkverband aan en ontstond een gemeente in Sheboygan. In 1909 sloot Kalamazoo zich aan en keerde Passaic in het kerkverband terug. Toen de gemeenten een tweede predikant kregen, was dat voor ds. Pieneman een goede bekende: ds. N.H. Beversluis had tegelijk met hem in Rotterdam gestaan.

Op de eerste zondag waarop ds. Pieneman in Grand Rapids voorging, stroomden de mensen toe. De kerk was vol, de traptreden voor de deur waren vol en onderaan de trap stonden ook nog mensen te wachten op een plaats. Een aantal van hen ging naar huis en zorgde er de volgende keer voor op tijd te zijn.

Wie ver had moeten lopen, nam eerst

Ds. C. Pieneman met zijn vrouw.

het waar is, de Heere het waar maakt. Een vrouw die meer dan vijftig jaar geleden onder de prediking van ds. Pieneman in haar hart gegrepen was en haar gehele leven in strijd geleefd had of het wel waar was en voor wie Christus zo bedekt was, werd op haar sterfbed tot ruimte gebracht. Met verwondering heb ik geluisterd naar de verklaring die zij gaf, hoe haar ziel werd opgenomen in het volbrachte werk van Christus. Met ruimte mocht ik haar begraven uit Psalm 69:34: 'Want de Heere hoort de nooddruf-tigen, en Hij veracht Zijn gevangenen niet'.

Er zijn gedurig veel moedbenemende omstandigheden in het leven en al-lermeest in betrekking tot zichzelf, en toch mag er nog weleens moed geschept worden. God blijft de On-veranderlijke, al veranderen wij elk ogenblik'.

Ds. Lamain las later enkele preken van ds. Pieneman 'met veel indruk en niet zonder zegen'. Er was 'veel onderwijs in de verschillende zielstoe-standen van Gods kinderen' in deze preken te vinden.

Een eigen school

Ds. Pieneman had een groot aandeel in de stichting van een eigen school. Tot 1975 was het de enige school in de Amerikaanse gemeenten. Een kind van een van de andere oprichters ver-zuchtte later: 'Het leek wel of ze elke avond bezig waren om alles te plan-nen en te regelen'.

Op 7 september 1908 kon de school aan de Hastings Street worden ge-opend. Ds. Pieneman kwam er vaak, om catechisatie te geven. 'Als kinde-ren konden we zijn liefde voor ons merken', zei een leerling later. De predikant haalde soms bij een van de jongens zijn hand door het haar en zei: 'Je moet tot God bekeerd worden'. Op 25 maart 1909 schreef ds. Piene-man aan een vrouw in Rijssen: 'Wij hebben indertijd de kerk vergroot, zoodat er 600 zitplaatsen zijn, die noodig zijn, bovendien hebben wij ook behalven een kosterwoning een paardenstal, Kerkeraad en cateche-zeerkamer, een Chr. Schoolgebouw, 150 kinderen der gemeenten gaan erop. De prediking is niet ongeze-gend, daar zijn eronder toegebracht, daar zijn eronder ontdekt, daar zijn er die een stapje nader gekomen zijn'.

(wordt vervolgd)

Scherpenzeel,

L. Vogelaar

ervaring in deze wel spreken) ver-mindert de belangstelling in de verhandeling van de Heidelberger niet...'

2. De auteur wil de zondagsafdelin-gen als regel niet 'knippen': '.... In tal van gemeenten toch volgt men de goede gewoonte jaarlijks geheel de catechismus te behandelen. Niet zonder reden is dit troostboek in 52 afdelingen ingedeeld... ik heb er dan ook niet toe kunnen komen van de gewoonte af te wijken tel-kenmale één Zondagsafdeling te behandelen'.
3. Nog iets praktisch: de catechis-musprediking kan niet zonder zorgvuldige voorbereiding: 'Wel vereist de herhaling van hetgeen ons in dit kostelijk leerboek aan-gaande de leer van ellende, ver-lossing en dankbaarheid geboden wordt voortdurend nieuwe voor-bereiding, te meer waar sommige hoorders de prijzenswaardige ge-woonte hebben aantekeningen te maken over de predikatie, doch die voorbereiding verdiept onder de voorlichting des Heiligen Geestes het inzicht van de leraar en doet telkens weer het licht op andere ge-deelten vallen.'

4. Inhoudelijk gezien: het is de in-nerlijke bedoeling om de gemeen-ten bij de beproefde lijn van de re-formatoren en hun trouwe volge-lingen te bewaren. Van die trouwe nadere reformatoren worden er zeven met name genoemd. '...in de gemeenten zijn de lofwaar-dige catechismusverklaringen van veel rechtzinnige oude schrijvers bekend. De gedachte is mij verre hun werk te verbeteren. Integen-deel drukt mij het besef, dat ik in hun schaduw niet staan kan... ik schroom niet te zeggen, dat ik hun werken steeds gebruikt heb en nog lees en ik gevoel mij gedurig ges-terkt door de innerlijke drang van de leer der Reformatoren en hun getrouwe nazaten niet af te wijken. Met vrijmoedigheid moge ik de le-zer dan ook opwekken de verschil-lende bekende verklaringen na te slaan, o.m. geboden in het Schat-boek van Ursinus en de bekende uitgaven van Bastingius, Smijte-geldt, v.d. Kemp, Justus Vermeer, Voetius, d'Outrein en vele anderen. Men lene aan dergelijke uiteen-zettingen het oor, eer men worde meegevoerd in het zog van de ver-

Een leerzaam voorwoord

In december 1947, dus enkele maan-den voor zijn sterven, schrijft ds. G. H. Kersten een voorwoord bij de eerste druk van zijn catechismusverkla-ring.

Wanneer we dat goed tot ons laten doordringen, valt er heel wat uit te leren. Vandaar de volgende 15 con-clusies, die onderbouwd worden met - schuin gedrukt - de woorden uit dit voorwoord van deze onvergetelijke dienaar van het goddelijke Woord,

die zo veel voor onze gemeenten vanaf 1907 heeft mogen betekenen. Trouwens zijn voorwoord beslaat maar enkele pagina's. Dus wat let u om het zelf helemaal even te lezen?

1. De regelmaat van de catechismus-prediking is zo belangrijk: 'de ge-durige herhaling vergemakkelijkt het volgen van de uiteenzetting der leerstukken van onze zuivere gereformeerde religie (ik mag uit

waterde theologie dezer tijden, waardoor de fundamenten van Gods Kerk worden ondergraven.

5. Het is dus echt niet de ziekelijke zucht naar steeds weer iets nieuws, die drijft: *'laat de zucht naar iets nieuws, die de gehele wereld vervult en zelfs in de kerk is ingedragen, niet verlokken de zuivere leer te verlaten.'*
6. Wel is er een zorg die hem drijft: het gaat hem om de verstaanbaarheid: *'om deze oude waarheid: opdat de gemeenten 'in de thans geldende taal en zinsbouw ontvangen wat de oude schrijvers ons hebben nagelaten.'*
7. De prediker blijkt goed thuis te zijn in wat er in zijn eigen tijd speelt zoals blijkt uit: *'...met name is hier een waarschuwing op haar plaats tegen het Barthianisme, ten onzent met name door Dr. Niftrik voorgedragen en als leerboek voor de middelbare scholen en kweekscholen voor onderwijzers sterk aanbevolen. Schier geen oude ketterij of zij is in de dogmatiek van Karl Barth in een nieuw kleed verschenen. Het Godsbegrip; de Godsopenbaring, waardoor Hij gekend wordt ten eeuwig en levend doch volgens Barth „de Onbekende” blijft; de val in Adam; de verlossing in Christus; de bediening des Heiligen Geestes; de leer der sacramenten en welk stuk onzer Gereformeerde religie zal ik meer noemen, waarvan door Barth niet een voorstelling wordt gegeven, in strijd met de Gereformeerde leer.'*
8. Er is nog een wezenlijke zaak die hem drijft, namelijk het gevoelen

over het genadeverbond: *'...ook tegen het steeds meer opkomende dwaalbegrip inzake het Verbond der Genade, dat dit verbond geheel ontzenuwt, zij met ernst gewaarschuwd. Al meent men door de nieuwe verbondsidee de leer der veronderstelde wedergeboorte te bestrijden, men geeft daarvoor in de plaats, wat langs andere weg de mens op bedriegelijke gronden rusten doet, de toepassing van de Heilige Geest en daarmee de bevinding der heiligen op de achtergrond stelt en, in één woord, wat afwijkt van de leer der Gereformeerde vadersen.'*

9. Nog een praktische zaak, die we van ds. Kersten kunnen leren: er hoeft geen Bijbeltekst afgelezen worden bij de catechismuspraak: *'...Het komt mij overbodig en onvolledig voor bij het lezen van een Zondagsafdeling een tekst af te geven, gelijk enkelen de gewoonte gehad hebben; overbodig, omdat door de gemeente de catechismus is en wordt aanvaard als geheel overeen te stemmen met Gods Woord, en onvolledig, omdat men bij elke Zondag wel vier, vijf teksten zou moeten lezen ter bevestiging van de onderscheiden stukken, die daarin ter sprake komen, gelijk dan ook vele teksten onder de Zondagsafdelingen gevoegd zijn.'*
10. De band tussen de Heilige Schrift en de HC, onze belijdenis, moet in de catechismusprediking steeds verduidelijkt worden: *'...staande in de gemeente, die de leer van de Heidelberger omhelst, heeft de Dienaar des Woords haar slechts te versterken in hare overtuiging; de dwalingen af te wijzen en de weg des levens te verklaren tot troost van Gods uitverkoren kerk. Of is dit niet de grote waarde van de Heidelberger catechismus, dat hij een „troostboek” is?'*

11. De catechismusprediking moet voorwerpelijk - onderwerpelijk zijn. Dus uitleggend wat er stáát en daarna hoe dit doorleefd wordt: *'...de leer der Schriften wordt er objectief in gehandhaafd, maar ook bevindelijk behandeld...'*

12. De verhouding wet en Evangelie moet duidelijk blijken: *'...onze catechismus weet niet van een pleiten op de beloften van het Evangelie, zonder de ontdekkende werking*

des Heiligen Geestes, aan de opening van het Evangelie voorafgaand.'

13. De centrale betekenis van vraag en antwoord 12 van onze HC benadrukt hij uitvoerig: *'... Zo wordt de leer van 's mensen ellende allereerst behandeld en in haar staat, en in haar oorsprong en in haar onafwendbaarheid, waardoor alle hoop op behoudenis wordt afgesneden, om eerst daarna de verlossing te openen, die in Christus Jezus is. En daarin handelt de onderwijzer zó ernstig en getrouw, dat hij in plaats van op de verlegen vraag van de verlorene of er nog een middel is om met God verzoend te worden, met eisen te komen als: „geloof maar”, of uit te roepen: „neem de beloften Gods slechts aan”, heenwijst naar de onkreukbare gerechtigheid Gods, die voldaan worden moet en voldaan is alleen door de Middelaar, Die waarachtig God en waarachtig en rechtvaardig mens is. Dit is taal, gesproken naar het hart van Gods volk; het is hun zielservaring om te komen met alle weldaden hun geschonken; verloren te gaan; onder Gods recht te bezwijken tenzij zij in de enige Middelaar gevonden mogen worden.'*
14. Hij roept op om oog te houden voor onze jongeren, want de catechismuspraak is een boodschap voor de hele gemeente: *... Vooral onze jeugd zou ik willen aansporen de oude, beproefde leer te onderzoeken. Comrie's woorden moge ik tot de mijne maken, als ik opwek niet te geloven omdat ik het zeg, maar de geschriften der vaders te onderzoeken en ik houd mij overtuigd, dat zij de zaken zullen bevinden zoals ik ze hoop voor te stellen. Uit de jeugd moet de gemeente gebouwd; uit de jongelingschap de ambtsdragers verkozen worden. Verzaak de kostelijke tijd uwer jonkheid niet; vergaap u aan de lichte lectuur onzer dagen niet; zoek een vast fundament, waarop gij in uw leven bouwen moogt. Vrees de strijd niet, die u wacht. Bovenal de Heere heilige de waarheid aan uw hart ter zaligheid en verwekke in u een voortdurende klimmende belangstelling voor de leer in de catechismus u geboden.'*
15. De liefde voor de Catechismus en de prediking ervan moet bij

jong en oud versterkt worden: ‘... De Heere geve ons bij deze leer te blijven en daarin bevestigd te worden... Moge het de Heere behagen mede dienstbaar te stellen tot troost van Zijn volk, tot opwassen in de kennis van onze Heere Jezus Christus, opdat zij geworteld en opgebouwd worden in Hem en bevestigd in het geloof...’

Samenvattend: een leerzaam voor-

woord, eigenlijk een soort geestelijk testament vlak voor zijn heengaan in 1948, waarna onze gemeenten helaas een droeve tijd van verwarring wachtte. Ook wanneer het om de catechismusprediking gaat, moge het nageslacht deze woorden ter harte nemen. Zó is het onder ons altijd geleerd en doorleefd. Laten we wakend en bid-dend het pand bewaren, dat ons is toebetrouwd.

v. A.

BOEKENNIUWS

Juli 2012 verscheen een boekje met de titel *‘Niet beschaamd’*. In de jaren ‘80 en ‘90 heeft mevrouw Adr. Van de Pol uit Elspeet die verzameld. Ze zijn oorspronkelijk geschreven en voorgelezen door mevrouw M. Blonk (1914 - 2000) tijdens bejaardenmiddagen in Woerden. Naar aanleiding van een verhaal dat mevrouw Blonk had gelezen of een voorval dat zij hoorde maakte zij dan een gedicht. Hier-van zijn er nu dus zeven verzameld. Me-vrouw Blonk kreeg onder ons bekendheid door haar gedichtenbundels met de bescheiden titel *‘Sprokkelhoutjes’*. De gedichten, die in deze recente uitgave staan, zijn nooit eerder uitgeven. Me-vrouw Adr. Van de Pol schrijft, dat ze *‘de rijke boodschap die in deze gedichten naar voren komt graag wil doorgeven aan anderen...de titel ‘Niet beschaamd’ verwijst naar het eerste gedicht’*. Bij het lezen van deze gedichten zal het u opval-len dat de schrijfster geen andere begeer-te had dan er de nadruk op leggen: *‘Met de Heere komen we nooit beschaamd uit’*. Nu, dat is waard om dorgegeven te worden. De gedichten in dit boekje zijn bijzonder geschikt om voor te lezen tij-dens bejaardenmiddagen of op de avon-den van onze vrouwenverenigingen. Ook om weg te geven aan jarigen en zieken. Natuurlijk allereerst om zelf te le-zen. Graag willen we deze sympathieke, gebrocheerde uitgave van 33 pagina’s onder uw aandacht brengen.

Het is te bestellen bij Adriana van de Pol in Elspeet, tel. 0577-491808 of e-mail avandepol@klikSAFE.nl De prijs is € 5,75 excl. verzendkosten.

Klaaswaal,

ds. G.J. van Aalst

**“De ziekenbezoeker”,
overdenkingen rond het ziekbed;
ds. G. Beens;
uitg. Gebr. Koster, Barneveld;
ISBN 978-90-5551-647-6;
94 blz.; € 9,90.**

Voor me ligt om te recen-seren *“De ziekenbroeder”,* een boekwerkje van de hand van ds. G. Beens uit Kootwijkerbroek. In een *‘Woord vooraf’* licht deze pre-dikant toe dat in dit boekje een selectie is weergegeven uit een serie artikelen, die eerder in het plaatselijk kerkblad ver-scheen. Boven elke van de in totaal vijftig korte meditatief getinte overdenkingen is een kernwoord vermeld, dat enigszins richting geeft aan de daaronder neerge-schreven gedachten en herinneringen. Ik wil een paar kernwoorden noemen om u een indruk te geven: thuisblijvers, woestijnreizigers, kruisdragers, schip-breukeling, verdrukking, verwondering. Het zijn vooral tal van herinneringen aan de overleden grootvader van de predi-kant (steevast met *‘de oude grijsaard’* aangeduid), die in deze uitgave worden vermeld. Ds. Beens schrijft, terugden-kend aan zijn geliefde onvergetelijke opa: *‘Zijn wijze lessen bevatten onder-wijs voor alle omstandigheden van het leven, waarmee mensen hun winst kun-nen doen. De ‘oude grijsaard’ was van God geleerd en alles wat van God is heeft waarde’*.

Ik wil uit verschillende stukjes zomaar wat korte uitspraken van deze *‘oude*

grijsaard’ vermelden: *‘Onderwerping geeft rust’* (blz. 16). *‘God heeft geen lust tot plagen, het is maar opdat wij aan Zijn voeten mochten komen’* (blz. 21). *‘Er staat voor een rijk mens niets in de Bijbel, maar voor een arme zondaar staat de Bijbel vol’* (blz. 23). *‘Ik hoop dat je jezelf niet redden kunt’* (blz. 78). *‘Ik hoop dat de Heere bij u mag zijn (i.p.v. ‘van harte be-terschap’, blz. 90). Alleen al deze uitspra-ken, geleerd op de school van de Heilige Geest, zijn een overpeinzing waard.*

De schrijver spreekt van harte de hoop uit dat deze meditatieve overdenkingen mogen meewerken om mensen te on-derwijzen, te leiden en te vertroosten. En ik proef -al lezende- dat deze stukjes niet alleen geschreven zijn om *‘ziekenbezoek-ers’* een handreiking te doen, maar dat het vooral zijn oogmerk is om zieken te wijzen op de grote en enige Medicijn-meester. Op bladzijde 88 lees ik: *‘Deze enige Medicijnmeester heeft van die wonderlijke medicijnen Die Hij verwierf door Zijn lijden en sterven. Het ene me-dicijn heet *‘gerechtigheid’* en het andere medicijn heet *‘heiligheid’*. Die medicijnen zijn tot genezing van de zielenkwaal’*.

Op de achterzijde wordt vermeld dat het boekje uitermate geschikt is om aan zieken cadeau te doen, of om eruit voor te lezen. Maar deze *‘overdenkingen rond het ziekbed’* bevatten eveneens gees-telijke teerkost voor gezonde mensen. Want ook gezonde mensen zijn uit en van zichzelf dodelijk zieke mensen en hebben eveneens voor hun ziel geeste-lijk bezoek, geestelijk onderwijs nodig. Wat dat betreft zou de titel van deze uit-gave ook *“De zielenbezoeker”* kunnen zijn.

Hartelijk aanbevolen aan een breder le-zerspubliek dan alleen de kerkelijke ge-meenteleden van Kootwijkerbroek en omstreken.

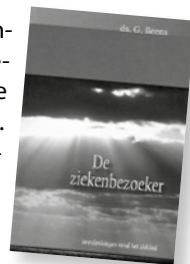
Ridderkerk,

F.J. Wiersma

**“Het gevogelte des hemels”,
ds. B.J. van Boven;
uitg. Gebr. Koster, Barneveld;
ISBN 978-90-5551-655-1;
104 blz.; € 11,90.**

Het boekje *“Het gevo-gelte des hemels”* is van klein formaat, ter grootte van ongeveer een half A4tje.

De eerste vraag uit het onovertroffen vragen-boekje van Hellen-broek luidt: *‘Waaruit weet men dat er een God is?’* Het ant-

KERKNIEUWS

woord luidt: 'Uit de natuur en uit de Heilige Schrift'. Welnu, op heldere, duidelijke en eenvoudige wijze weet onze geliefde broeder ds. Van Boven vanuit de Schrift in dit prekenboekje verschillende vogels uit de natuur te beschrijven, en daar ook eerlijk en ongeunsteld geestelijke lessen uit te halen. Leerzaam, bevindelijk en verrassend. Liefde voor de natuur en bijzonder ook voor vogels (een zeer goede zaak overigens), gecombineerd met duidelijke Schriftuitleg, maken dit tot een zeer leerzaam boekje. En dat moet gezegd: Toch onbekende stof die het zeker ook waard is overdacht en verklaard te worden. Het geheel is verhelderend en separerend.

De titel is ontleend aan Psalm 8:9a, waar de dichter David de Allerhoogste prijst voor de werken Zijner handen.

De eerste preek gaat over raven (Job 39:3). De HEERE vraagt aan Job wie de raaf haar kost bereidt, als haar jongen tot God roepen. En de raaf is een onreine vogel (Lev. 11). Maar is dat niet onze schuld? Wijst het niet heen naar de vloek die wij als mensen over de schepping hebben gehaald? De egoïstische natuur van de raaf, zijn zwarte kleur? Maar, wie nu door ontdekkende genade zijn bestaan voor God leert kennen, en als een totaal rechteloze en verlorene Hem geopenbaard krijgt door de Heilige Geest als de enige spijs van God bereid, reeds in de eeuwigheid: de Middelaar Gods en der mensen. Wat een spijs voor een zwart ravenvolk. Wat een wonder!

De tweede preek handelt over Job 39:16, over de hoogmoed van de pauw, de vederen van de ooievaar en de schijnheiligheid van de struisvogel. Wat een leerzaam onderwijs. Helder wordt verklaard hoe de HEERE Zijn volk leidt en onderwijst in de gangen van het geestelijk leven! En dat naar aanleiding van deze vogels.

De derde preek betreft Job 39:30-33 over de arend. Door heel de Schrift heen worden de gegevens van deze prachtige vogel met elkaar vergeleken, uitgediept en toegepast. En ook het voedsel van de arend: bloed. De glasheldere kantekening daarover, bij Mattheüs 24:28, wordt hierbij betrokken.

We kunnen niet anders dan dit prekenbundeltje van harte aanbevelen. Ze zijn zeer geschikt voor de leesdiensten. De vermelding op de omslag dat het deel 1 betreft, zal zeker inhouden dat er meerdere deeltjes zullen volgen. Schenke de HEERE naar de wens van onze broeder Van Boven Zijn onmisbare Zegen over deze preken.

Hardinxveld-Giessendam, ds. W.J. Karels

■ BEROEPINGSWERK BEROEPEN

Te Waarde:

ds. J. van Rijswijk te 's-Gravenzande.

■ DOVENDIENST TE DORDRECHT

Op **8 september** hoopt student. S.W. Janse voor te gaan in een aangepaste kerkdienst voor doven en slechthorenden. Deze dienst wordt gehouden in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Dordrecht, Mauritsweg 286 en begint om 15.00 uur. Horenden zijn eveneens hartelijk welkom.

■ PREEKBEURTEN GEMEENTE SLIEDRECHT

Het is een groot voorrecht dat de Heere ons een eigen herder en leraar heeft willen schenken. Zoals eerder bekendgemaakt zal de bevestigings- en de intrededienst van kandidaat Huijser plaatsvinden op 5 september 2012. **Vanaf deze datum vervallen alle reeds afgesproken zondagse en doordeweekse preekbeurten.** De predikanten en emerituspredikanten bedanken wij hartelijk voor de prediking die gebracht is in onze gemeente, eerst in de Middeldiepstraat en later in onze Boazkerk. De Heere vervulle: "Werp uw brood uit op het water,

want gij zult het vinden na vele dagen".
Kerkenraad Geref. Gemeente Sliedrecht

■ DS. C. HARINCK 50 JAAR PREDIKANT

Op **woensdag 26 september** hoopt ds. C. Harinck zijn 50-jarig ambtsjubileum te herdenken.

Op die dag zal een herdenkingsdienst gehouden worden in de Petrakerk te Kapelle-Biezelinghe, waarin ds. Harinck hoopt voor te gaan. Aanvang: 19.30 uur. Wij nodigen u uit om deze dienst bij te wonen.

Kerkenraad Geref. Gemeente
Terneuzen,
ds. R.A.M. Visser, preses
M. Simons, scriba

■ MUTATIES KERKELIJK JAARBOEK 2012

* Pag. 349, **gemeente
STAD AAN 'T HARINGVLIET.**

Wijziging adres en tel.nr. van koster
P. Bechthum jr.: Zeedijk 14, 3243 LG
Stad aan 't Haringvliet, tel: (0187) 701088.

*Pag. 394, **gemeente ZEIST.**

Scriba is nu: J.K. van Klaveren,
De Weteringsehof 11, 3931 JZ
Woudenberg, tel. (033) 286 3981,
e-mail: scriba@gergmezest.nl

BERICHTEN

■ JAARVERGADERING ZONDAGSSCHOLENBOND

Op **zaterdag 8 september** hoopt de Bond van Zondagsscholen haar jaarvergadering te houden in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Krimpen a/d IJssel, met als spreker: mevr. ds. A. Vijfhuizen over het onderwerp: 'Te moeilijk'. Vertellen uit Gods Woord aan jonge kinderen is een moeilijk werk, dat zullen

we allemaal erkennen. Soms lijkt het te moeilijk.. en wat dan? In deze lezing hoopt mevr. Vijfhuizen praktische handreikingen te kunnen doen aan de verteller. Nuttig voor elke verteller!

Het bestuur hoopt dat vele leidinggevendenden van de diverse zondagsscholen aanwezig zullen zijn, maar ook andere belangstellenden zijn van harte welkom. Aanvang 9.30 uur.

■ ORGEL- EN ZANGAVOND TE UTRECHT

Orgel-, koor- en samenzangavond op **vrijdag 7 september**. aanvang 19.30 uur, in de kerk van de Geref. Gemeente te Utrecht, Catharijnekade/Bergstraat 54. Opening en meditatie door ds. A.J. de Waard. M.m.v. Frank van Basten en Frans Kuijt met vierhandig orgelspel, gemengd kleinkoor en jeugdkoor "Jubilate" en solozang door Suze Schot. Appelwoord door evangelisatievoorlichter C.W. van Haften.

Collecte t.b.v. evangelisatiearbeid in de stad Utrecht en het inloophuis De Hoeksteen, aldaar.

■ FIETSTOCHT DOOR BRABANT

Fietstocht door het Brabantse land met de mogelijkheid tot het bezoeken van monumenten op **zaterdag 8 september**. Start en inschrijving tussen 9.30 en 11.30 uur op het adres Grote Kerkstraat 72, Wijk en Aalburg. Volop eten en drinken verkrijgbaar. Deelnamekosten € 4,- p.p. Opbrengst t.b.v. kerkbouw Geref. Gemeente Aalburg. Info 0416 693382, na 18.00 uur.

■ ROMMELMARKT TE NIEUWE-TONGE

Rommelmart op **zaterdag 1 september** van 9.00 tot 15.00 uur op het terrein rondom de kerk van de Geref. Gemeente en in de Oranjestraat te Nieuwe-Tonge. Ook aan etenswaren ontbreekt het niet. De kinderen kunnen zich deze dag hier goed vermaken. De opbrengst is bestemd voor de aflossing van de kerk-schuld.

■ BIJEENKOMST ELEOS E.A. TE ZWIJDRECHT

Eleos, arbeidstrainingscentrum "De Doorgang", beschermende woonvorm "De Sandeling" en Öptiment organiseren op **dinsdag 11 september** een bijeenkomst voor naastbetrokkenen van mensen met een psychische aandoening. Inleiding over "Goed voor elkaar!?" Aansluitend workshops, waarin men met elkaar over het onderwerp in gesprek gaat. Infostands van zorginstellingen en familieverenigingen zijn aanwezig. Aanvang 19.30 uur. Locatie Arbeidstrainingscentrum Eleos "De Doorgan", Molenvliet 45, Zwijsdrecht.

Info: www.atcdedoorgang.nl

stud. A.T. Huijser; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Krabben-dijke 14.00 en 18.00 uur ds. C. Sonneveld; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. P. Mulder; Leiderdorp 16.30 uur ds. H. Paul; Lelystad 9.30 uur ds. R. Kattenberg; Marknesse 14.30 uur stud. J. van Laar; Meeuwen 14.30 uur ds. M. Karens; Melis-kerke 9.30 en 14.30 uur ds. G.J.N. Moens; Melissant 14.30 uur ds. A.A. Brugge; Mid-delburg-Centrum 9.00 en 16.00 uur ds. C.A. van Dieren; Middelburg-Zuid 11.30 en 18.30 uur ds. J.J. Tanis; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. A.A. Brugge; Mijd-recht 19.00 uur ds. W. Visscher; Moerka-pelle 9.30 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Naaldwijk 9.30 en 16.00 uur stud. P.D. den Haan; Nieuw-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. A. Vermeij; Nieuwdorp 9.30 uur en 18.30 uur ds. P. Melis en 14.00 uur ds. C.J. Meeuse; Nieuwer ter Aa 10.00 uur ds. J.J. van Ekeveld; Nieuwerkerk 9.30 uur ds. A.J. Gunst en 15.00 uur ds. E. Bakker; Nij-kerk 9.30 en 18.30 uur ds. D. de Wit; Nisse 14.00 uur ds. C. van Krimpen; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur (H.D.) ds. A. Schot; Ooltgensplaat 18.00 uur stud. C. van Rui-tenburg; Oosterland 10.00 en 14.30 uur stud. H.A. van Zetten; Oostkapelle 15.00 uur ds. D.W. Tuinier; Opheusden 10.00 en 18.30 uur ds. J.W. Verweij; Oud-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. G. Pater; Ouddorp 14.30 uur stud. S.W. Janse; Oude-Tonge 10.00 en 18.00 uur stud. S.W. Janse; Poe-deroijen 18.30 uur ds. M.J. van Gelder; Poortugaal 9.30 (H.D.) en 16.00 uur ds. C. Neele; Puttershoek 14.30 uur ds. H. Hof-man; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. G.M. de Leeuw; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 uur ds. M. Golverdingen en 14.30 uur ds. P. Mulder; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Rijssen-West 9.30 uur ds. J. Karels en 15.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. A. Schreuder; Rotterdam-Alexander-polder 16.30 uur ds. R. Kattenberg; Rot-terdam-Centrum 10.00 uur ds. M.J. van Gelder; Rotterdam-IJsselmonde 19.00 uur ds. L. Terlouw; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. W. Silfhout; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. E. Bak-ker; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. A. Verschuure; Scheveningen 15.30 uur ds. W. Harinck; Sint Philipsland 18.30 uur ds. A.J. Gunst; Sliedrecht 19.00 uur ds. L. Blok; Soest 9.30 uur ds. S. Maljaars en 17.00 uur ds. J.J. van Ekeveld; Stad aan 't Haringvliet 10.00 en 15.00 uur stud. C. van Ruitenburg; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur ds. R.A.M. Visser; Terwolde-De Vecht 9.30 en 14.30 uur (H.D.) ds. K. Boeder; Tholen 10.00 uur ds. J. Dries-sen; Tricht-Geldermalsen 15.00 uur ds. F.

KERKDIENTEN

■ ZONDAG 2 SEPTEMBER 2012

Aagtekerke 9.30 en 19.00 uur ds. D.W. Tuinier; Aalburg 15.00 uur ds. W.J. Karels; Aalst 14.30 uur ds. M.J. van Gelder; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Alphen a/d Rijn 10.00 en 15.30 uur stud. P.G. Heijkamp; Apeldoorn 10.00 uur ds. J.M. Kleppe en 15.00 uur (H.D.) ds. A. Schreuder; Arn-hem 18.00 uur ds. A.P. Baaijens; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur ds. L. Terlouw; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. G. Bredeweg; Beekbergen 15.00 uur ds. G. van Manen; Benthuizen 18.00 uur stud. P.G. Heijkamp; Berkenwoude 10.00 uur ds. H. Paul en 19.00 uur ds. R. Katten-berg; Bodegraven 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. B. Labee; Borssele 18.00 uur ds. G.J.N. Moens; Boskoop 18.30 uur ds. J. van Rijswijk; Breda 17.00 uur ds. M. Gol-verdingen; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerkerken; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Delft 19.00 uur stud. P.D. den Haan; Den Hel-der 17.00 uur ds. G. Heijkamp; Dinteloord

14.30 uur ds. J. Schipper; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. J. Schipper; Doetinchem 9.30 (H.A.) en 15.00 uur ds. A.P. Baaijens; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur ds. H. Hof-man; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 9.30 en 17.00 uur stud. J. van Laar; Enter 18.30 uur ds. K. Boeder; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. C. Hogchem; Goes 18.00 uur ds. C.J. Meeuse; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; Goudswaard 15.00 uur ds. G. Pater; 's-Gravenhage 19.00 uur ds. W. Silfhout; 's-Gravenpolder 18.30 uur ds. R.A.M. Visser; 's-Gravenzande 9.30 en 15.30 uur ds. J. van Rijswijk; Hardinxveld-Giessendam 9.30 (H.D.) en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. M. Joosse; Herkingen 18.00 uur ds. C. Harinck; Hilversum 10.00 en 16.00 uur ds. W. Visscher; Hoofddorp 9.30 uur ds. J.S. van der Net en 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Houten 16.00 uur ds. B. Labee; Kampen 18.30 uur (H.D.) ds. A. Schot; Katwijk aan Zee 10.00 en 16.00 uur

Mulder; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. G. Mouw; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. J. van Belzen; Utrecht 10.00 en 19.00 uur ds. A.J. de Waard; Vlaardingen 19.00 uur ds. M. Joosse; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Waarde 9.30 uur ds. C. Harinck en 18.00 uur ds. J. Driessen; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. M. Mondria; Wageningen 15.30 uur ds. A. Verschuure; Woerden 19.00 uur ds. J.S. van der Net; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zoetermeer 10.00 en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 9.30 en 16.30 uur ds. J. Mijnders; Zwolle 19.00 uur ds. J.M. Kleppe.

■ DINSdag 4 SEPTEMBER 2012

Barneveld-Zuid 19.30 uur ds. G. Bredeweg; Berkenwoude 19.30 uur ds. G. Pater; Brakel 19.30 uur ds. F. Mulder; Naaldwijk 19.45 uur ds. W.J. Karels; Rhenen 19.30 uur (voor de zending) ds. B.J. van Boven; Sprang-Capelle 19.30 uur ds. M. Mondria; Stad aan 't Haringvliet 19.30 uur ds. A. Schot; Uddel 19.30 uur (voor de zending) ds. G.M. de Leeuw; Urk 19.30 uur ds. J. van Belzen; Woerden 19.30 uur ds. B. van der Heiden.

■ WOENSDAG 5 SEPTEMBER 2012

Hilversum 19.45 uur ds. G. Clements; Hoogvliet 19.45 uur ds. E. Bakker; Mijdrecht 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Ooltgensplaat 19.30 uur ds. G. Beens; Opperdoes 19.30 uur ds. G. Mouw; Oude-Tonge 19.30 uur ds. C.J. Meeuse; Sliedrecht 14.00 uur (bevestigingsdienst) ds. M.J. van Gelder en 19.00 uur (intrededienst) stud. A.T. Huijser; Tholen 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Vlaardingen 19.30 uur ds. J.S. van der Net.

■ DONDERDAG 6 SEPTEMBER 2012

Aalburg 19.30 uur ds. P. Melis; Alblasterdam 13.45 uur (huw.bev.) ds. B. van der Heiden; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 14.00 uur (huw.bev.) ds. W. Silfhout; Den Helder 19.30 uur ds. L. Terlouw; Goudswaard 19.30 uur ds. L. Blok; 's-Gravenpolder 19.30 uur (voor de zending) ds. J.J. van Ekeveld; Hendrik-Ido-Ambacht 14.00 uur (huw.bev.) ds. M. Joosse en 19.45 uur (voor de zending) ds. J. van Rijswijk; Kampen 19.30 uur ds. M. Mondria; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. A. Vermeij; Kootwijkerbroek 13.30 uur (huw.bev.) ds. G. Beens; Krabbendijke 19.30 uur (voor de evangelisatie) ds. A. Verschuure; Leerdam 14.30 uur (huw.bev.) ds. M. Karens; Leiderdorp 15.30 uur (huw.bev.) ds. J.S. van der Net; Marknesse 19.30 uur ds. D. de Wit; Meeuwen 19.30 uur ds. J. van Belzen; Melissant 19.30 uur ds. G. Pater; Nieuwerkerk 19.30 uur (tijdrede) stud. S.W. Janse; Oosterland 19.30 uur ds. K. Boeder; Oostkapelle 14.30 uur ds. D.W.

Tuinier (huw.bev.); Ouddorp 19.30 uur ds. J. Driessen; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Soest 19.30 uur ds. G. Bredeweg; Tricht-Geldermalen 19.30 uur ds. A. Schot; Veen 19.30 uur (huw.bev.) ds. W.J. Karels; Zaandam 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Zwijndrecht 19.30 uur ds. F. Mulder.

■ VRIJDAG 7 SEPTEMBER 2012

Barneveld-Zuid 14.00 uur (huw.bev.) ds. G. Bredeweg; Borssele 19.30 uur (huw.bev.) ds. J.J. Tanis; Hendrik-Ido-Ambacht 14.00 uur (huw.bev.) ds. M. Joosse; Kootwijkerbroek 14.00 uur (huw.bev.) ds. G. Beens; Moerkapelle 13.00 uur (huw.bev.) ds. W. Harinck; Scherpenisse 13.00 uur (huw.bev.) ds. E. Bakker; Terwolde-De Vecht (in Jacobus Fruytier) 14.15 uur (huw.bev.) ds. K. Boeder.

■ ZATERDAG 8 SEPTEMBER 2012

Dordrecht 15.00 uur (dovendienst) stud. S.W. Janse.

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 2 SEPTEMBER 2012

Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang. S. de Visser; Merkssem (Oude Barelle 64) 10.00 en 17.00 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

Indien de Heere wil en wij leven.

ADVERTENTIES

Te huur:
Ruime gemeubileerde woning
in buitengebied omgeving
RHENEN/EDE/VEENENDAAL.
vanaf 15 sept 2012 tot eind april
2013.Tel.06-23158739.

Te koop in **Zwijndrecht:**
woning met 5 slaapkamers.
Tegenover ref. basisschool,
5 min. loopafstand kerk en winkels,
nabij NS-station.Rotterdamse-
weg 232 (zie www.funda.nl).

Te huur in Kamperland
gezellige vak. won. 2-10 pers,
veel privacy, dichtbij Veerse meer en
strand. Vanaf heden vrij
tel. 0113-351899 / 06-20417592.

De Stichting Gemoedsbezwaarden tegen Verzekeringen heeft ten doel de individuele en collectieve voorlichting aan en belangenbehartiging van gemoedsbezwaarden tegen verzekeringen. U steunt ons als donateur al voor € 10,- per kalenderjaar. Donateurs krijgen de door onze stichting opgestelde principiële en praktische brochures en nieuwsbrieven gratis toegezonden. Mocht u interesse hebben in de brochures dan kunt u deze aanvragen.

Donateuraanmeldingen, vragen stellen en/of brochures opvragen kan via:

- E-mail sgv.voorlichting@kliksafe.nl
- E-mail sgv.secretariaat@kliksafe.nl
- Telefoon 0488-44 91 54

sgv.voorlichting@kliksafe.nl

Dé inrichter voor Kantoor, Kerk en School

Uw partner in complete
kantoor- en projectinrichting

Showroom: Marconistraat 13 - 4461 HH Goes - T: 0113 57 29 07
E: info@piethoekman.nl - www.piethoekman.nl - www.hoekmanismeer.nl

Dit najaar verschijnt de Heidelbergse Catechismus van ds. G.J. van Aalst!

Wordt **GRATIS** verzonden of bezorgd!

Reserveer nu reeds een exemplaar bij
Boekhandel van Velzen B.V.: ljmeeuwsen@velzenbv.nl

Intekenprijs:
€ 52,⁵⁰

Speciale actie:

Ook alle andere leverbare catechismusverklaringen kunt u bij ons bestellen. Deze en volgende week portvrije verzending. Te bestellen via bovenstaand e-mailadres of telefonisch.

Ook voor al uw andere boeken kunt u bij ons terecht.
U kunt bestellen via onze webshop: www.velzenboekhandel.nl
of kom gezellig naar onze boekhandel!

B O E K H A N D E L
VAN VELZEN B.V.

Dorpsstraat 83
 Krabbendijke
 T 0113-506173

HERFSTVAKANTIE OP TEXEL

De NIEUWE Verrassing

NU NOG ONGEKENDE INTRODUCTIEKORTING

Zoek en boek via www.deverrassing.nl
Of neem contact op via: **0222 31 89 06**

kina
begrafenisverzorging

D.W. Schipper
010-458 31 12
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman
0182-58 39 32
Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

in- en verkoop
THEOLOGISCHE BOEKEN
www.boekhandelversprille.nl

Boekhandel en antiquariaat Versprille

Noordweg 11 Krabbendijke.
0113-502004. Maandag gesloten

0182 - 35 15 20

voor de Krimpenerwaard
Gouda & omstreken

Speksnijder Begrafenisverzorging

In alle rust, betrokken, zorgzaam...
Want iedere begrafenis is een persoonlijk afscheid!
www.speksnijderbegrafenisverzorging.nl

CD verkoop

Zuiderkerk Middelburg-Zuid

Bestel de cd van het Projectkoor 'Zuid Zingt'! Dit unieke koor is opgericht tbv de renovatie van de Zuiderkerk te M'burg-Zuid. De cd bevat koormuziek, instrumentale muziek, solozang en samenzang. Bestel nu voor € 10 p/s (excl. verzendkosten) via projectkoor.zuiderkerk@gmail.com (ovv naam, adres en tel.nr.) of bel 0118-745000. De opbrengst is bestemd voor de renovatie van de Zuiderkerk Ger. Gem. Middelburg-Zuid.

Handen van de kerk wereldwijd

MEDISCHE ZORG

Dominicaanse
Republiek

Nigeria

Papoea

Help mee!

- Organiseer een actie • Geef een gift
- Nodig ons uit voor een presentatie

**SPONSOR
WORDEN?**
Bel ons!

HANDEN VAN DE KERK
**Bijzondere
Noden**

GIRO 307447

DEPUTAATSCHAP TOT HULPVERLENING IN BIJZONDERE NODEN VAN DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Houttuinlaan 7 • 3447 GM Woerden • T 0348 48 99 10 • E bijzonderenoden@cbgg.nl • I www.bijzonderenoden.nl

“Wat heerlijk dat mijn woning op orde is”

Huishoudelijke hulp door medewerkers met een reformatische identiteit, dat is **een vertrouwd idee**. Meer informatie? www.rstzorg.nl of bel 0342-42 23 24.

RST Zorgverleners biedt ook **kraamzorg en verpleging & verzorging**

Vakantie, nazomer.

Welkom op Grevelande.
Geniet van rust en ruimte, op onze boerenlandcamping. Vlakbij Grevelingenmeer en kerk. 20 km van Noordzeestranden. Luxe sanitair en kruidentuin. Gemeenschapsruimte.
www.grevelande.nl 0187-669317
fam. Lies en Beijke v.d. Velde

TAALBUREAU ENGLISH

(Bij) lessen Engels voor scholieren en volwassenen (Werkendam en omgeving). Al uw **vertaalwerk** (Eng.-Ned. en Ned.-Eng., privé en zakelijk, o.a. websites). **Correctiewerk** Engels en tolken.
J.W. Molenaar, 06-13482103
info@taalbureauenglish.nl

Zorg...

Respect...

Aandacht...

Geen crematies...

Walcheren, Noord- en Zuid-Beveland

Tel. 0118-616012 of 0113-342304

Boeken met inhoud van blijvende waarde

B. Smytegelt

Des Christens heil en sieraad € 39,50

J. Hanappier

Bid om de vrede van Jeruzalem
€ 14,95

Met de hand gebonden:

J. Durham

Wie heeft onze prediking geloofd?
€ 29,-

Joh. Teelink

De vruchtbaar makende
Wijnstok Christus € 58,-

www.deoudewijn.nl
www.prolectori.nl

Alles nieuwe druk, niet hertaald

Te bestellen bij:

Uitgeverij De Oude Wijn

e-mail: info@deoudewijn.nl

Boven € 30,- geen portokosten

Tel. 033 286 5548

begraafnisverzorging

Den Hollander

Begraffenissen in Den Haag, Westland, Gouda, Rotterdam, Vlaardingen en omstreken. Wij verzorgen alleen begrafenissen.

Dag en nacht bereikbaar.

P.N. den Hollander

T. den Hollander

Tel. 010 - 4600509

www.begraafnisverzorgingdenhollander.nl

Koeling in uw Kerk(gebouw)

Voor elk probleem? Bel AKTIE

Tel: 010-4517471

CO2 metingen

Advies en installatieburo

Voor een vrijblijvende offerte

aktie@kliksafe.nl

Telefoon (0172) 21 21 22

Dokter Hamburgerlaan 59 - 2771 JR Boskoop

Wij verzorgen alleen begrafenissen

Dag en nacht bereikbaar – overal te ontbieden

De Saambinder Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur:

ds. G.J. van Aalst

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie aan:

ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105
e-mail: gjvanaalst@kliksafe.nl

Redacteur:

ds. C. Neele

Meditaties aan:

ds. C. Neele,
Egge 28, 3171 DE Poortugaal,
tel. 010-5017707
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten aan:

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd:

Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk aan:

Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:

Drukkerij Verloop,
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
tel. 078-6912899, fax 078-6919536
e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen **uiterlijk donderdag** vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties **uiterlijk maandagmorgen 9 uur**.

Advertenties € 0,95 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:

Postbanknr. 64327 t.n.v. De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 12,00 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 24,- per jaar + extra portokosten.
Canada \$ 115,-; USA \$ 115,-.

Correspondentieadres

Noord-Amerika:

Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188,
St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
e-mail: purlin@sympatico.ca

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Nodig te weten

BESTEL NU
tegen
intekenprijs
(t/m 31 december)

Verklaring van de Heidelbergse Catechismus in 52 preken

Ds. G. J. van Aalst

Deze verklaring van de catechismus onderscheidt zich door:

- Nauwkeurige uitleg van de vragen en antwoorden van de catechismus. Wát staat er precies?
- Praktische toespitsing zowel ten aanzien van het geestelijk leven als ten aanzien van actuele vragen.
- Er wordt gewezen op de onderlinge samenhang van de diverse Zondagen én er worden lijnen getrokken naar de andere belijdenisgeschriften.
- Toegevoegde vragen voor nabespreking in het gezin, zowel met jonge als met oudere kinderen.

intekenprijs
€ 52,50
NA 31 DEC.
€ 59,90

Ds. Van Aalst: *'De catechismusprediking moet in onze gezinnen een vervolg krijgen. Dat was ook de bedoeling van de opstellers. Bij de doop van hun kinderen hebben ouders beloofd hen te onderwijzen in de voorzeide leer. Met het toevoegen van opzoek- en gespreksvragen wil ik ouders helpen bij het uitvoeren van deze taak.'*

Ja, ik bestel het boek *Nodig te weten* voor de intekenprijs en betaal € 52,50.*

Aantal: stuks

Via boekhandel te
(Ik betaal geen verzendkosten en word op de hoogte gebracht als het boek er is)

Levering door Uitgeverij de Banier.
(Exclusief verzendkosten)

Naam:

Adres:

PC/Plaats:

E-mail:

Telefoon: Datum:

Stuur de bon naar:

Uitgeverij de Banier
Antwoordnummer 92
7300 VB Apeldoorn

(postzegel niet nodig)

* Deze actie is geldig tot 31 december 2012.

Daarna is de prijs € 59,90. De levering vindt plaats eind oktober 2012.

**Vanaf eind oktober 2012 verkrijgbaar in de boekhandel
of via www.debanier.nl**

 de Banier
uitgeverij